

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Árkereskedés és hirdetések
Székesvári úr 2. Telefonszám 124.

Árkereskedésért felelős:
SZV. DR. KISS PÁLÉ.

Alapította:
DR. KISS PÁL.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:
Félévre 10 K — f. | Egyóra 1 K 80
ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKRE:
Félévre 14 K — f. | Egyóra 2 K 4

Tisza István gróf bukása.

A meglepetések korszakát éljük. Ki hitte volna rövid idővel ezelőtt, amikor megjelent a királyi kérés, amely az uralkodó feltétlen bizalmát feleltette ki Tisza István gróf miniszterelnök iránt, hogy a kormányelnök hamarosan meg fog bukni. Amikor a bizalmat kifejező legfőbb kérés megjelent, már az az érdekes keletkezett bennünk, hogy Tisza István gróf rajnai meg vannak az emlékei. Egy kis szépséges rom volt a királyi bizalom megnyilvánulása.

Pelétést keltő jelentés magyarázza a Tisza-kormány bukását. Tisza István gróf teljesen abszolutisztikus módon, darabantokkal akart kormányozni, mint valamilyen régen, hogy minden véleményét elfojtsa, elnémítsa. Ez a terv azonban meggyűlölt a korrán modern felfogásán különösen mert a mikor Oroszország kezd demokratikusan fejlődni és amikor minden országban a demokratikus uralom jelszava hangzik. Most már nem élünk olyan idők, amikor középkori rendszerek lehetne a népek között intődni. A történelmi fejlődést Tisza nem állíthatta meg: tehát távoznia kellett arról a helyről, ahová szerencsétlen pillanatban került.

Most már vége a lidérenyomás lényegesen hatásának. Mi magyarként szabadabban felléghetünk: elfűnt a mi demokratikus fejlődésünk legnagyobb ellensége, az általános, egyenlő titkos választójog kerékkötője.

Közelebb jutottunk a polgári jogok igazságos kiterjesztéséhez. Ez azt a kincset megkapjuk, megbecsülhetjük azt a sok sok vélet, amit Tisza István makacsságában ellenünk elkövetett.

A kormány lemondásáról az alábbi távirati jelentéseket kaptuk:

Tisza a munkapárti klubban

A munkapártban ma este nem nagy számban jelentek meg a képviselők. A kormány összes tagja jelen volt Balogh Jenő igazságügy-miniszter és Hildegházi Imre horvát miniszter kivételével.

A munkapárt tagjai Tiszát beléptekor éljenzéssel fogadták. Tisza nem tett hivatalos kijelentéseket és audienciájának lefolyásáról sem nyilatkozott, hanem kezdte a párt tagjával, hogy a

választójog miatt elesedett ki a helyzet és ha álláspontját nem juttathatja érvényre, úgy lemond. Ezek szerint a lemondás ténye még nem következett le.

A választói jog a krízisben

A munkapárti klubban híre jár, hogy Tisza ölelésének javaslatokat tett a választói jog dolgában.

Ölelése fentartotta magának a döntést és ettől fog függeni, hogy a kabinet megmarad-e avagy visszalép.

Holnap Tisza ismét külön kihallgatáson jelenik meg a királynál.

A munkapárt 24 óra értekezést tart.

Tisza Bécsbe utazott.

A Budapesti Tudósító jelenti, hogy Tisza ma éjjel Bécsbe utazott.

Az ellenzéki pártkörben

Ellenzéki körökben beszélik, hogy ma Andrassy Gyula és Zichy Aladár felkeresték Apponyi Albert grófot, akivel tanácsokat a helyzetről.

Az ellenzéki vezetők biztosra veszik, hogy meghívást kapnak audienciára.

Apponyi nyilatkozata a helyzetről

Fővárosi tudósítónk felkereste Apponyi Albert grófot, aki a helyzetről így nyilatkozott:

— Miután sem a krízis előzményeit, lefolyását, sem annak indokait nem ismerem és így magának tiszta képet nem adhatok.

Ezidő szerint nem vagyok abban a helyzetben, hogy a kérdéstről nyilatkozhassak.

Hivatalnok vagy átmeneti kormány jön?

A késő esti órákban híre terjedt politikai körökben, hogy a Tisza-kormányt egy hivatalnok kormány vagy átmeneti kormány fogja felváltani.

A kabinet összeállításán kombináció szerint a jelenlegi maradna s élére Balogh Jenő igazságügy-miniszter kerülne.

Más revízió szerint Klébersberg

Kunó gróf körül a kormány élére aki különösen a legfőbb körökben érvényre nagy kegyelmségek.

Tiszának tegnapi audienciájáról (öbbsé kombináció kering Bécsben. Híre terjedt, hogy Tisza kihallgatása igen komoly természetű volt. Ezen hírek komolyabb alapot találtak akkor, amikor híre terjedt, hogy a miniszterelnök délián sokatlan időben rendkívüli miniszteri tanácsot hívott egybe, melyen a gyöngyösdő Harányi báró miniszter is megjelent.

A minisztertanács tagjai Tiszával a munkapárti körbe mentek, ahol megállapították, hogy komoly kormányválság van, miután a egyrészt a király, másrészt pedig a kormány között a választói jog kérdésében komoly ellentétek merültek fel. Ugy látatik, hogy Tiszának a királyi kérésrel kapcsolatban közzé tett közleménye nem felelt meg a bécsi illetékes körök felfogásának. A kommuniké közzététel után

egyik lapban nyilatkozott azokról a kombinációkról, amelyeket adni hajlandó, de kijelentette, hogy nem hajlandó át lépni az 1913. évi törvény határait, amelynek állapása szerint az ország egységét és magyar jellegét veszélyeztetné.

A mai minisztertanács megállapított a végső programban a választójogi kérdésben.

Ezzel utazott ma éjjel Tisza Bécsbe.

Beavatott politikai körök szerint a kormány maradásától függ, hogy a király elfogadja-e a kormány ezen álláspontját.

Beavatottak szerint erre az álláspontjára lehet, mert az ellentétek áthidalhatatlanok. A több kombinációk egy-éke kerülek.

Ellenzéki körökben híre terjedt, hogy Tisza olyan kijelentést tett bizalmas baráti körében, hogy amennyiben a király nem fogadja el álláspontját a választói jog kérdésében, akkor ellensékké menne át a választói jog ellen.

Visszavertük az olaszok támadását

BUDAPEST, május 23.

Keleti harctér:

Lényeges esemény nem történt.

Olasz hadszíntér:

Az éjszaka mentén napközben ismét nyugalom volt. Az ellenség csak késő este hajtottak végre Görz városa előtt fekvő árkaik ellen egy támadást, melyet aknavetőekkel erőteljesen előkészített, a támadást az ellenség súlyos veszteségeivel visszavertük. Ma reggel az olasz ágyúk és aknavetők a Karszt fensíkon levő állásaink ellen tüzelni kezdtek, tüzési ségi csata nagy hevességre fokozódik. Kariathában és Tirolban helyenkint fokozott harci tevékenység.

Délkeleti hadszíntér:

Nincs jelenteni való.

A vezérkar főnöke.

(Hivatalos jelentés.)

BERLIN, május 23.

Nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Hulucnál és Bullecourt-nál erős tüzzel előkészített több angol előretörést visszazoritottunk. Az Aisne és a Champagne harcvonalon a tüzéség harci tevékenysége délelőtti mérsékelt határok között maradt, délután a tüzelés hirtelen fokozása után a Paissz fensíktól a Laville Au beis erdőig franciák erős támadásába indítottak amelyeket este nagy makacssággal ismételték. A franciák támadásuk meggyűlöltésével alkalomával véres kudarcot szenvedtek. LUDENDORFF.

Vissza hívták az entente nagyköveteket Pétervárról

A béke hírei

Buchanan be fogja adni lemondását, miután Pallologue francia nagykövet már elutasított Pétervárról, Charletu olasz nagykövet visszahívása pedig küszöbön áll. Azt beszélik, hogy ezek a rendelkezések a munkások és katonák bizottságának követelésére történtek.

A Reuters-ügynökség jele a Skobelew kijelentette, hogy abból a célból, hogy az Internacionale helyreállítsák és a háborút befejezzék, nemcsak a német kormánnyal cimboráló Scheidenonnal, hanem az ördöggel magával és annak nagyanyjával is hajlandó tárgyalásokba becsúszkozni.

A kopenhágai Socialdemokratén vezérelt körben azt mondja, hogy a közsbéke utjának megtalálása Dánia föladata. Hamis az a tétel, hogy az idő az entente szövetségese, amit épen az entente hangoztat, mert az orosz forradalom könnyen idézhető elő, hogy Németország időt talál tervei megvalósítására.

Glasgowban 7000 főnyi tömeg a demokratikus békeérdekében tüntetést rendezett az Internacionale zászló alatt. Gyűlésen határozati javaslatot fogadtak el, amely a demokratikus békekötést kívánja és kijelenti, hogy Anglia és Amerika demokráciájának egy új gyarmati uralom megteremtésére kellene törekedni. Hasonló tüntetések voltak Anglia és Skócia más városaiban is.

A magyar kiküldöttek holnap fogják megérkezni Stockholmra. A tárgyalások menetéről hetenkénti kommunikékat adnak ki.

A munkások és katonák tanácsa 349 szavazattal 46

ellen napirendi javaslattal helyteleníti a kormány május 19-iki nyilatkozatát, mert az elutasítja azt a követelést, hogy az entente fel költött titkos szerződéseket nyilvánosságra hozza.

A bolgár kiküldöttek és a békekonzferencia bizottságának tárgyalásai kedvező mederben folynak. A bolgár szociálisták megbízottai az annexió és kártérítés nélküli békekötés mellett foglaltak állást.

Gyöngyös városa leégett

A gyöngyösi kórház mosókonyháján tűz támadt, amely a szélorkánban az egész városra kiterjedt. Ezerhátszáz ház leégett és a középületek is elpusztultak. Gyöngyös lakossága élelem és hajlék nélkül áll.

Hétfőn délután négy órakor támadt a tűz a katonai kórház mosókonyhájában. Rövid néhány perc leforgása alatt láugekban állott a mosókonyha melletti fűskamra s a nagy szélvész egy orkán erejével és sebességével tovább vitte a lángokat. A lüzel csak akkor vették észre, mikor a kórház épületén emeletes magasságu lángok csaptak elő, de mire az önkéntes tűzoltóság megérkezett, közel félóra telt el s eddig a környékbéli házak egymásután lángot fogtak. A tűzoltók teljesen tehetetlenül állottak a pusztulással szemben, mert kézi fecskendőjükkel mit sem tehettek a pusztító tűzvészszel szemben. Erre a katasztrófát, a gyöngyösi tűzértséget és a huszárokat hívták segítségül, az oltásra azonban gondolni sem lehetett, minden erőfeszítés csak arra irányult, hogy megmentsék, ami megmenthető.

Híába volt a katonaságnak minden erőfeszítése, a reitte-

netes zűrzavarban csakis az emberélet megmentésére lehetett gondolni. A szélvihar egyik házról a másikra vitte át a lángokat, másfél óra múlva az egész város lángtengerben állott s nem telt bele két óra, a tűz átesapott a Gyöngyössel szomszédos és vele majdnem egybeépült Gyöngyöspáspóki községre is.

A város fölterén egyetlen ház sem maradt meg, leégett a város nagy temploma, az összes középületek és több ezer magánház. Odaveszett az élelmészeti raktár, a városnak a napokban kiutalt egész lisztkészlete, úgy hogy a város lakossága ugyyszólván minden élelem és lakás nélkül maradt.

Az oltási munkálatok közben emberéletben kár nem esett, a lakosság az első ijedelemben a márai szőlőhegyekbe menekült és az ottani nagyszámu présházban rendezett be magának ideiglenes lakást.

Késő éjjel jelentik még: A tűzet végre sikerült lokalizálni. Több mint ezerhátszáz ház leégett. A halottak száma kilenc. Százhusz ember megsebesült.

NAPI HIREK

— Szombaton lesz cukor. Makó város közönségét ezután is figyelmeztetik, hogy szombaton ismét kapható lesz cukor és pedig ezután a május 8-tól május hó végéig terjedő szelvényeket fogják beváltani. Az összes kereskedőket figyelmeztetik, hogy mindenki szolgáltatassa ki a közönségnek a cukrot, mert a legesekélyebb visszaélés a legsúlyosabbban s a legkiméltetésesebbül lesz megtörölve.

— Visszaélés a kenyérral. Több oldalról panasz érkezett a városi közéletmészési hivatalhoz, hogy a kenyérralással a legsúlyosabb visszaélések történnek. A kenyéret ugyanis kevert lisztből kell sütni. A keverés aránya olyan, hogy egyharmad réss kukorica lisztet, és kétharmad buszlisztet kell keverni, mégis igen sokan úgy ko-

varik, hogy fele kukorica lisztet s fele buszlisztet kevernek, amiáltal a kenyér csaknem élvashatetlen nyers, viszonyos s így megkárosodik a közönség. A rendfőszolgálaton a körműkre néz az élet ilyen megkeserítőnek s alaposan esőt fog újni a lelketlen kufárok körött.

— Határoláson jegyzés a Makói Taksérképénél Róssvonytársaságnál: Katona Antal járandó 46.8900 koroná. Makói ier. nőegylet 4000 koronát jegyztek.

— A hadifoglyakat nem szabad bántalmazni. Munkára kildott hadifoglyak szolgálatadója bántalmazott. A hadifogoly főlötte parancsnoksága emiatt bünvádi följelentést tett a szolgálatadó ellen. A bíróság azzal utasította el a bünvádi eljárás megindítását, hogy e cselekmény a magyar törvények értelmében csak magánvádrá áldozható. A hadvezetéség — úgy rendelkezett, hogy a hadifoglyak szolgálatadóit ezentul fokozottabb mértékben kell ellenőrizni s ha a hadifoglyak ellen olyat követnek el, ami a bünvádi eljárás megindításának tárgya, a bántalmazottal nyomban jegyzőkönyvet kell felvenni s fő határozást kell föle kérni a följelentés megítélésére.

— A hnt évet szolgáló katonák szolgálati jele. A Külügy-Hadügy közli: A fegyveres erő állományába tartozó minden legénységi állományu egyén, aki teljes hat évet töltött el tényleges szolgálatban, megkapja a harmadszállyu szolgálati jelet. Akik tehát 1917. évben töltik be hatodik szolgálati évüket, igényt tarthatnak a harmadik osztályu katonai szolgálati jele. Az erre vonatkozó beadványokat a parancsnokságoknak 1917. november 30-ig kell beterjeszteniük.

— Hatósági gyertyaárusítás. Petrovics György h. polgármester a következő hirdetményt adta ki: A nagymérvü petróleum hűsnyra való tekintettel a hatóság gondoskodott megtelelés minőségü gyertyáról aminek hűsnyítása s kereskedők újja kezdetét vette. Figyelmeztetem a lakosságot, hogy a gyertya minőségletét igyekezzék beszerzeni, mivel petróleum csak nagyon kis mértékben vagy aligha lesz kapható, a gyertya ára hűsnykereskedési forgalomban 6 kor. 80 fillér, az a kereskedő aki a hatósági entrot, petróleumot árusít, köteles a hatósági gyertyát árusít-

Ablakredőnyök önműködővel

minden nagyságban kaphatók Fallagi-öbnyé

